

1 SEPTEMBER 1937

AFLEVERING 5.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

Dr J. HEIMANS, AMSTERDAM.

Dr JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr J. HEIMANS, MICHEL ANGELO-
STRAAT 41, AMSTERDAM-ZUID.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

POSTCHEQUE EN GIRO 15205.

GEM. GIROKANTOOR AMSTERDAM V. 6482.

BANKIERS: INCASSOBANK

(Bijk. Linnaeusstraat).

PRIJS PER JAAR f 6.50 BIJ VOORUITBETALING.

E. D. VAN DISSEL.

Op 1 September 1937 heeft de heer E. D. van Dissel zijn betrekking van Directeur van het Staatsboschbeheer vaarwel gezegd. Meer dan veertig jaar geleden trad hij op als hoofd van dezen nieuwen Staatsdienst, dien hij met groote kennis, toewijding en inspanning en dikwijls onder zeer ongunstige omstandigheden heeft weten te ontwikkelen tot een der belangrijkste instellingen van ons land.

Vóór hem liet de Staat zich aan boschbouw weinig gelegen liggen. We denken liever niet meer aan de behandeling die Staring ondervond van Thorbecke. Maar Staring's werk is niet vergeefs geweest, evenmin als dat van een ander hoofdfiguur, Van Schermbeek. En Van Dissel heeft stellig inspiratie gevonden aan deze nobele voor-
gangers.

De Nederlandsche boschbouw of houtaanplant van de vorige eeuw was voornamelijk gericht op profijt en liefst vlug profijt en hield zich daarom vooral bezig met naaldhout, in het bijzonder grove den en eiken hakhout. Wij hebben het beleefd, dat deze bedrijven gaandeweg verlaten zijn of beperkt werden, zoowel door de ver-

andering der economische omstandigheden als door beter inzicht in de beteekenis van het klimaat en de behandeling van den bodem. De boschbouw kwam al meer en meer te staan op wetenschappelijken grondslag en het is Van Dissel's groote verdienste, dat hij in deze evolutie heeft meegewerkt met open oog en vaste hand en dat hij zich heeft weten te omgeven met een energiek en vreugdevol personeel, dat moedig en waakzaam de nieuwe wegen betreedt en nieuwe wegen zoekt.

Een van de nieuwe wegen leidt naar het beloofde land der natuurbescherming. Van Dissel kreeg een groot deel van het Staatsdomein toegewezen als arbeidsveld. Het spijt mij, meer dan ik zeggen kan, dat hij niet de beschikking kreeg over het heele Staatsdomein en het heele Kroondomein of tenminste *alle* duinen er van. Dan behoeften wij ons nu geen zorgen te maken over Schouwen.

Want wat is het geval? Zoodra Van Dissel begon met de duinbebossching en de ontginning van uitgestrekte duinpannen, kwam de vraag aan de orde of nu *alles* moest ontgonnen worden en of de heerlijke duinflora en duinfauna verloren mocht gaan.

Hier deed Van Dissel een genialen greep door het instellen van een wetenschappelijke commissie van advies inzake natuurbescherming, een kleine commissie, bestaande uit één botanicus, één zoöloog, één geoloog, één „natuurbeschermers" en nog één plaatsvervangend botanicus. Van Dissel schonk aan deze commissie zijn onbeperkt vertrouwen en volledige medewerking en zodoende is het ontginningsbedrijf van het Staatsboschbeheer aangevuld met een afzonderlijke tak van dienst voor natuurbescherming. Het parool, uitgegeven door den Directeur, werd gretig aanvaard door zijn Inspecteurs, houtvesters, boschwachters en zodoende zijn de Staatsnatuurmonumenten tot stand gekomen, een der dierbaarste bezittingen van ons volk. Dat zijn in de eerste plaats haast alle duinen van Texel, Vlieland en Terschelling, dan eenige duinpartijen in het Schoorlsche en een heel stelsel van heide-reservaten in Drente. Daar in Drente worden duizenden en duizenden hektaren heide door den Staat ontgonnen en daarin zijn nu door de Staatscommissie allerlei belangrijke stukken klein en groot aangewezen als reservaat.

En, om de kroon op het werk te zetten, al deze natuurmonumenten worden nu dadelijk door jonge geleerden, daartoe aangesteld, in bijzonderheden beschreven als grondslag voor het wetenschappelijk werk, dat in lengte van dagen op natuurmonumenten verricht behoort te worden.

Afzonderlijk hiervan verricht het Staatsboschbeheer ook nog de inventarisatie van het Nederlandsch natuurschoon, een werk, dat straks, wanneer de nieuwe Natuurbeschermingswet komt, van groote beteekenis zal blijken te zijn.

Van Dissel komt hierdoor te staan in de voorste rij der natuurbeschermers. Zijn werk had een vloek kunnen zijn voor de belangen van onze inheemsche flora en fauna, maar het is geworden tot een zegen. Daarvoor brengen wij hem hier hulde en dank.

Nu gaat hij den dienst verlaten. Hij kan dat doen met een gerust hart, want zijn werk duurt voort. En zijn werkzaamheid ook, want hij is een van die menschen, voor wie de traditioneele „welverdiende rust" niet anders is dan een wijziging van bemoeienis. Dergelijke oude knapen loopen er nog meer rond en die ontmoeten elkan-

der dan in allerlei commissies, waar ze hun onvermoeid optimisme en onbedwingbare werklust kunnen bot vieren. Zoo hopen we dan Van Dissel nog te zien wandelen in de schaduw van het Amsterdamsche Bosch, waaraan hij reeds zijn krachten heeft gewijd en naar wij hopen nog lang zal blijven wijden.

JAC. P. THIJSSSE.

❧ ❧ ❧

IETS OVER THYSANOPTERA.

Bovenstaande naam, welke franjevleugeligen beteekent, is tegenwoordig algemeen geldend voor de Insectenorde, waaraan wij hier eenige aandacht zullen schenken.

Een aandacht, die deze merkwaardige groep volkomen waard is. Niet alleen dat de bouw en de levenswijze van deze uiterst kleine diertjes veel merkwaardigs vertoont. Ook de economische beteekenis kan zeer belangrijk worden. Men hoeft bij een bloemist slechts de naam Thrips te noemen, om onvriendelijke uitingen aan het adres van deze kleine lastposten te hooren. Een derde naam, welke het oudst is, luidt Physopoda of blaaspootigen. Deze geeft evenals de eerste naam, een bijzonderheid van de bouw der dieren aan, die echter veel minder opvalt.

Een ieder van ons kent wel de lastige donderbeestjes of dondervliegjes, die op mooie zomerdagen soms in zwermen overal op neerstrijken.

Wij hebben dan in de allereerste plaats te maken met de graanthrips *Limothrips cerealium* Haliday (fig. 6—7). In het Noorden van ons land kent men hiervoor de naam knuut, welke ook in Noord Duitschland opgeld doet. In ieder bouquet bloemen, vooral de gele en witte, kan men verder thripsen vinden, kleine gele, roode of bruine, ± 1 mm „groote” larven of volwassen diertjes, waaraan men meestal pas met een goede loupe vleugels en pooten kan onderscheiden.

Juist door de geringe afmeting moet het bekijken en bestudeeren van de bouw der dieren voorafgegaan worden door een kunstbewerking die wij gewoonlijk prepareren noemen.

De van ouds gebruikelijke methode is, dat de diertjes met een iets vochtig penseel opgenomen en in alcohol (spiritus) gebracht worden, waarna zij via xylol, waarin zij min of meer doorzichtig worden, worden ingesloten in canadabalsem. In het laboratorium kan deze werkwijze echter zeer worden gevarieerd. De insecten worden steeds in alcohol vervoerd, behoudens de enkele gevallen dat transport met de voederplanten en al, in gesloten glazen buizen naar het Laboratorium mogelijk is.

Fig. 1. ♀ van *Euchaetothrips kroli* Schille.
 $\pm 21 \times$ vergroot.